

LEADER

YHYRES

**YHYRES-KEHITTÄMISYHDISTYS RY:N
PAIKALLINEN STRATEGIA
VUOSILLE 2014–2020
28.5.2014**

Sisällys

1. STRATEGIAN KOHDEALUE JA VÄESTÖMÄÄRÄ	3
1.1. Strategian kohdealueen kuvaus	3
1.2. YHYRES-kehittämisyhdistys ry.....	4
Jäsenet.....	4
Hallitus ja kolmikanta.....	4
Osaaminen	4
Sidosryhmät	5
1.3. Maaseuturahaston kohdealue.....	6
1.4. Monirahastoisuuden mahdollisuudet alueella.....	6
2. ANALYYSI ALUEEN KEHITTÄMISTARPEISTA JA -MAHDOLLISUUKSISTA.....	7
2.1. Analyysi edellisten ohjelmakausien toiminnasta.....	7
2.2. SWOT-nelikenttä ja analyysi.....	8
3. STRATEGIAN KUVAUS JA TAVOITTEET	10
3.1. Visio 2020	10
3.2. Strategian painopistealueet	10
3.3. Yhteensovitus muiden ohjelmien kanssa.....	13
4. PAIKALLISEN PROSESSIN KUVAUS	13
4.1. Laaja-alainen ja osallistava valmistelu	13
4.2. EU:n läpäisevät teemat ja paikalliset läpäisevät teemat	14
5.1. Toimintaa ohjaavat prioriteetit ja niitä toteuttavat toimenpiteet.....	14
5.2. Alueidenvälinen ja kansainvälinen toiminta.....	18
5.3. Aktivointisuunnitelma	18
5.4. Oppimissuunnitelma	19
5.5. Tiedotussuunnitelma.....	19
6. STRATEGIAN HALLINNON JA SEURANNAN JÄRJESTÄMINEN	20
7. STRATEGIAN RAHOITUSSUUNNITELMA	21
7.1. EU:n rahastot, kansallinen julkinen rahoitus ja yksityinen rahoitus.....	21
7.2. Kuntarahoitus	21

1. STRATEGIAN KOHDEALUE JA VÄESTÖMÄÄRÄ

1.1. Strategian kohdealueen kuvaus

Kyrönmaan kuuluvat Isokyrö, Laihia ja Vaasan Vähäkyrö. Alueen maapinta-ala on 1034 neliökilometriä ja vesipinta-ala 7 neliökilometriä. Asukasluku on kasvussa, alueella on asukkaita yhteensä 17 609 (31.12.2012). Vuoden 2013 alussa Vähäkyrön kunta yhdistyi Vaasan kaupunkiin, jossa on yhdistymisen jälkeen hieman yli 65 000 asukasta. Vaasan ja Vähäkyrön yhdistyminen tuo YHYRES-kehittämisyhdistyksen toimintaan uusia mahdollisuuksia. Vaasan kaupungin taajama-aste v. 2011 oli 98,9 prosenttia. Vaasan kaupungin taholta on ilmaistu kiinnostus kaupunki-Leaderia kohtaan ja todettu, ettei uusia hallintoja nykyisten YHYRES-kehittämisyhdistys ry:n ja Aktion Österbotten r.f:n lisäksi tarvita.

Kyrönmaalla on vahvat siteet Pohjanmaan maakunnan pääkaupunkiin Vaasaan työssäkäynnin ja molempiin suuntiin tapahtuvan muuttoliikkeen ansiosta. Vähäkyrön liittyminen Vaasaan voimistaa tätä sidosta entisestään. Kaupungin ja maaseudun yhteiselo ja rinnakkaisuus täytyy ottaa huomioon kehittämistyössä; kaupunki-maaseutu-vuorovaikutuksen lisääminen on välttämätöntä, sillä molemmat tarvitsevat toisiaan.

Kyrönmaalta on lyhimmillään Vaasan keskustaan noin 10 kilometrin ja Seinäjoen keskustaan noin 30 kilometrin matka. Alueen liikenteellinen sijainti on hyvä, alueen läpi kulkee sähköinen Vaasa-Seinäjoki-rautatie. Valtatie 3 kulkee Laihian ja valtatie 18 kaikkien kolmen kunnan läpi. Vaasan lentokentälle on lyhimmillään matkaa Kyrönmaalta 5 kilometriä ja Vaasan satamaan 25 kilometriä.

Kyrönmaan halki virtaa Kyrönjoki. Perinteen mukaisesti asutus on ryhmittynyt nauhamaisesti Kyrönjoen varteen, mutta myös uusia asuinalueita on perustettu kaikkiin kolmeen kuntaan. Jokivarsiasutus ja laajojen peltoaukeiden hallitsema lakeus ovat alueen tärkeimmät tunnuspiirteet. Elinvoimainen maaseutu ja vahva kyläidentiteetti ovat osa kyrönmaalaista asutusta ja kulttuuria. Yhteisöllisyys näkyy vireänä kylä- ja järjestötoimintana. Alueella on noin 60 kylää, joista suuri osa on aktiivisia ja innokkaita oman alueensa kehittämiseen.

Väestön koulutus rakenne on alueella hyvä, Vaasan kaupungin jälkeen Kyrönmaalla on Pohjanmaan maakunnassa eniten perusasteen jälkeisen tutkinnon suorittaneita ja keskiasteen tutkinnon suorittaneiden määrä on Kyrönmaalla korkein koko Pohjanmaan alueella. Alueen toimialarakenteessa korostuvat palvelut, niin julkisella kuin yksityisellä puolella, mutta myös teollisuuden työpaikkoja löytyy alueelta. Teollisuudessa etenkin metalliteollisuuden alihankinta on tärkeässä asemassa ja nojaa Vaasan suurten yritysten tarpeisiin. Kyrönmaalla pientalorakentaminen on vilkasta ja on mahdollistanut alueella myös erikoistuneen rakentamisen tarjonnan.

Yrittäminen ja yrittäjähenkisyys ovat alueelle perinteisesti tunnusomaista. Yrittäminen on seudulla vahvaa, eikä vähiten Vaasan suurten teollisuusyritysten alihankintatoiminnan vuoksi. Merkittävä alueellinen vaikutus on myös Vaasan energiateknologian keskittymällä, joka pohjoismaiden suurimpana kattaa neljänneksen koko Suomen energia-alan työpaikoista. Seudulle on muodostunut myös useita pieniä yrityskeskittymiä, yhtenä esimerkkinä Tervajoen autoliikkeiden ja alan erikoisliikkeiden yrityskeskittymä. Laihian keskustassa on runsaasti vähittäiskauppoja. Kyrönmaalla on noin 1100 yritystä, joista valtaosa työllistää alle viisi henkilöä. Kyrönmaan työttömyysaste oli vuonna 2012 maan keskiarvoa (9,4 %) selkeästi alhaisempi, 5,7 prosenttia. Tähän vaikuttaa koko alueen hyvä työllisyystilanne ja alueen lyhyet etäisyydet, jotka mahdollistavat työssäkäynnin laajalla alueella.

Kyrönmaan alkutuotannon työpaikat ovat vähentyneet vuosi vuodelta tilakokojen ja tuotannon kasvaessa ja keskittyessä. Alueen maaseutusihteerien mukaan maatalojen määrä on v. 2011 alueella yhteensä alle 800 tilaa eli Vähässäkyrössä 155, Laihialla 300 ja Isossäkyrössä 322 tilaa. Alkutuotannon työpaikkojen osuus oli Isossäkyrössä noin 20 prosenttia, Laihialla ja Vähässäkyrössä noin 10 prosenttia. Alueellisessa työnjaossa Kyrönmaa erottuu siis edelleen erittäin alkutuotantovaltaisena alueena, alkutuotannon työpaikkojen osuuden ollessa koko Suomessa noin 4 prosenttia.

1.2. YHYRES-kehittämisyhdistys ry

Vuonna 1999 rekisteröity YHYRES-kehittämisyhdistys ry on Isonkyrön, Laihian ja Vaasan Vähänkyrön tunnettu ja tunnustettu, omalla alueellaan vakiintunut kehittäjä. Jo yhdistyksen ensimmäisellä ohjelmakaudella se pystyi ALMA-ryhmänä vastaamaan hyvin kylä- ym. yhteisöjen tarpeista lähteviin hankeideoihin ja jalostamaan niitä kehittämisohjelmaansa toteuttaviksi hankkeiksi. Tämä trendi on jatkunut nykyisellä ohjelmakaudella. Vuodesta 2007 lähtien käytettävissä ollut yritysten tukimahdollisuus on otettu alueellamme pienen alkukankeuden jälkeen erityisen hyvin vastaan. Paikallinen päätöksenteko antaa syvällistä ja laajaa taustatietoa niin yrittäjistä kuin tuettavien kohteiden menestymisen mahdollisuuksista.

Vuosina 2007 - 2013 YHYRES ry on toteuttanut Leader-toimintaryhmänä Kyrönmaan kehittämisohjelmaa, jonka laajoina painopistealueina ovat yrittäjäyys, yhteisöllisyys, ympäristö ja sopimuksellisuus. Painopisteet mahdollistavat monipuolisen paikallisen kehittämisen, mikä yhdessä tehokkaan verkostoitumisen kanssa on vahvistanut yhdistyksen asemaa alueen kokonaisvaltaisena kehittäjänä. Strategiassa 2020 painopisteet ovat täsmentyneet, mutta ne jatkavat toimiviksi todettuja peruseriaatteita.

Jäsenet

YHYRES-kehittämisyhdistys ry:n jäsenmäärä on kasvanut vuosi vuodelta, vuoden 2013 lopussa jäseniä oli yhteensä 275, joista henkilöjäseniä 212, yhteisöjäseniä 63. Jäsenyys ja yhdistyksen toiminta on avointa kaikille alueen asukkaille. Jäsenistö koostuu monipuolisesti alueen yrityksistä, yhteisöistä, yksityisistä asukkaista sekä julkisen hallinnon edustajista.

Hallitus ja kolmikanta

YHYRES-kehittämisyhdistys ry:ssä käyttää toimeenpanovaltaa vuosikokouksen valitsema hallitus, joka koostuu sääntöjen mukaan 8–12 jäsenestä ja heidän henkilökohtaisista varamiehistä. Vuosikokous valitsee myös hallituksen puheenjohtajan.

Hallitus kootaan kolmikantapohjalta julkisen vallan (kunnat, seurakunnat), yhteisöjen (yritykset, yhdistykset) ja yksityisten asukkaiden edustajista. Varajäsen edustaa samaa viiteriä kuin varsinainen jäsen. YHYRES-kehittämisyhdistys ry:n hallituksen jäsenet ovat erovuorossa vuosittain, hallituksessa voi olla maksimissaan kuusi vuotta perätysten. (*Liite 1 yhdistyksen säännöt*)

YHYRES-kehittämisyhdistys ry:n hallitus on ollut hyvin sitoutunut työhönsä, mutta myös vaihtuvuus on ollut riittävää. Tämä on taannut sen, että hallituksessa säilyy tarvittava osaaminen, mutta myös uutta intoa seudun kehittämiseen saadaan vuosittain. Malli on ollut hyvin toimiva. Uusien kehittäjien saaminen hallituksen jäseneksi on helppoa, kun ei ole pakko sitoutua useammaksi vuodeksi. Useimmiten kuitenkin hallituksen jäsen haluaa jatkaa mahdollisimman pitkään, koska hallitustyöskentely on antoisaa ja mielenkiintoista. Niinpä hallituksen kokouksiin on osallistunut keskimäärin noin 11 jäsentä koko ohjelmakauden ajan.

Osaaminen

YHYRES-kehittämisyhdistyksen hallitus edustaa varsin laajasti koko toiminta-aluetta ja on kooltaan melko iso, 12 + 12 jäsentä nykyisellään. Hallituksessa on paikallistuntemuksen lisäksi niin taloushallinnon, liiketoiminnan kuin rakentamisenkin asiantuntijoita, joten yhdistyksestä löytyy useimmiten tarvittava osaaminen erilaisissa tilanteissa, oli kyse sitten yhdistyksen toimintaan tai hankkeisiin liittyvistä asioista. Erityistä asiantuntemusta vaativat toimet, kuten kirjanpito ja mahdolliset lakipalvelut hankitaan ostopalveluna.

YHYRES-kehittämisyhdistys ry:n henkilöstöllä on Leader-toiminnassa tarvittava osaaminen ja soveltuva koulutus. Hallitus huolehtii siitä, että uusia henkilöitä rekrytoitaessa heidän osaamisensa ko. tehtävään on riittävää ja että he saavat perehdytyksen työhönsä. Myös jo työsuhteessa olevien henkilöiden koulutuksen ajantasaisuus on hallituksen tarkkailussa. Yhdistyksessä on laadittu eri työtehtävistä kuvaus, joka helpottaa töiden hoitamista äitiys-, sairaus- ym. lomien ja henkilövaihdosten aikana. Yhdistys myös osallistui maaseutuverkostoyksikön järjestämään alueelliseen laatukoulutukseen vuonna 2013.

Yhdistyksen työskentelytapa on vuosien saatossa hioutunut tehokkaaksi, toimivaksi ja vakiintuneeksi. Käytössä ovat esimerkiksi viikkopalaverit ja hanketyöryhmät, joilla varmistetaan hyvä tiedonkulku yhdistyksen sisällä. Työsuhdetyöryhmä ja vuosittaiset kehityskeskustelut varmistavat henkilöstön hyvinvoinnin ja kehittymisen. Pitkät työsuhteet ovat merkki onnistumisesta ja hyvästä työyhteisöstä.

Yhdistyksen toimihenkilöiden ammatilliset vahvuudet takaavat Leader-toimintaryhmän toimivuuden. Toiminnanjohtaja on työskennellyt kymmenen vuotta Leader-ryhmän toiminnanjohtajana. Sitä ennen hän on toiminut mm. maanviljelijänä, kyläasiamiehenä ja yritysneuvojana. Kehittämispäällikkö on kauppatieteiden maisteri, työskennellyt Leader-ryhmässä viisi vuotta, sitä ennen mm Vaasan kaupungin elinkeinotoimissa. Kehittämissuunnittelija on hallintotieteiden maisteri ja työsuhte YHYRES-kehittämisyhdistykseen on kestänyt eri muotoisena jo kymmenen vuotta. Lisäksi hänellä on vahva yrittäjätausta. Leader-toiminnassa tarvittavaa osaamista ja ammattitaitoa he pitävät yllä osallistumalla koulutuksiin, seminaareihin ja verkostoihin.

Sidosryhmät

YHYRES-kehittämisyhdistys ry on ohjelmakaudella 2007–2013 luonut ja laajentanut toimivaa yhteistyöverkkoa niin paikallisesti, alueellisesti kuin valtakunnallisestikin. Yhteistyö toimii alueen sisällä sidosryhmien – kuntien, Pohjanmaan Liiton, ELY-keskusten, kyläaktiivien, yhdistysten ja etujärjestöjen sekä hanketoimijoiden kanssa.

Erittäin merkittävä yhteistyökumppani on Pohjanmaan toinen toimintaryhmä, Aktion Österbotten r.f. Teemme yhteistyötä yhteisillä hankkeilla, mm kansainvälistymisessä ja tiedottamisessa sekä vaihtamalla hyviä käytäntöjä ja tuomalla esiin Leader-työn merkitystä Pohjanmaan maakuntaa kehittävässä elimissä, kuten maakunnan yhteistyöryhmässä. Yhteydenpitomme on viikoittaista. (*Liite 2 yhteisasiakirja Aktion Österbottenin kanssa*). Myös Pirityiset ry:n ja Etelä-Pohjanmaan Leader-ryhmien kanssa yhteistyö on vilkasta niin hanke- kuin muussakin toiminnassa, järjestämme esimerkiksi säännöllisiä tapaamisia.

Yhdistyksellä on erittäin hyvin toimiva yhteistyö Pohjanmaan Ely-keskuksen kanssa. Olemme yhdessä määritelleet selkeät roolit ja linjaukset niin kehittämishankkeiden kuin yritystukiin käsittelyyn, rahoittamiseen ja maksatuksiin. Tällä toimintatavalla olemme pyrkineet karsimaan mahdolliset päällekkäisyydet sekä tekemään asioimisen asiakkaalle mahdollisimman helpoksi ja yksinkertaiseksi. Toimivasta yhteistyöstämme on seurannut erittäin lyhyet käsittelyajat niin hanke- kuin maksatushakemuksissakin. (*Liite 3 yhteistyösopimus Pohjanmaan Ely-keskuksen ja Leader-ryhmien kesken*)

Elinkeinojen kehittämisessä ja yritystuissa teemme tiivistä yhteistyötä alueen kuntien kehittämissyhtiön Vaasan Seudun Kehitys Oy VASEKin kanssa. Kyrönmaan alueen yritysasiainmies osallistuu yhdistyksemme toimintaan esimerkiksi hanketyöryhmissä. Hän on myös suora linkki alueemme yrityksiin ja ohjaa yrittäjiä kehittämään yritystään Leader-toiminnan tarjoamien rahoitusmahdollisuuksien avulla.

Elinkeinojärjestöistä yrittäjäyhdistysten kanssa on järjestetty yhteisiä aktivointitilaisuuksia, virkistysretkiä ym. toimintaa. Niillä on myös ollut jatkuvasti edustus YHYRES ry:n hallituksessa. Maatalousväki innostui mukaan asukaslähtöiseen paikalliseen kehittämiseen, kun YHYRES ry:n maatilojen kilpailukykyä vahvistava hanke suunniteltiin ja toteutettiin yhteistyössä paikallisten MTK-yhdistysten ja kuntien maaseututoimien kanssa. Tulevaa ohjelmakautta ajatellen yhteistyö on saatu hyvään vauhtiin.

Kylien kehittämisessä YHYRES ry:llä on kokoaan suurempi rooli: alueen kyläyhdistykset eivät tunne kuuluvansa Etelä-Pohjanmaan kylien yhteenliittymän alaisuuteen sen paremmin kuin Svenska Österbottens Byar -organisaation vaikutuspiiriin. Näin ollen YHYRES on toiminut alueensa kylien kokoavana kumppanina ja kylien kehittämisorganisaationa.

YHYRES ry:n alue muodostui pelkästä Kyrönmaan seutukunnasta aina vuoden 2012 loppuun saakka, jolloin Vaasa-liitoksen myötä Vähänkyrön alue siirtyi Vaasan seutukuntaan. Kyrönmaan seutukunta kattaa nykyisellään vain Isonkyrön ja Laihian kunnat. Asioiden hoito sujuu jouhevasti suoraan eri kuntien kanssa, koska erityistä seutukuntaorganisaatiota ei ole ollut.

Kahden maakuntakeskuksen välisenä alueena YHYRES ry on hyötynyt molempien laajasta oppilaitoskentästä. Sekä Vaasan että Seinäjoen oppilaitokset ovat ottaneet hallinnoidakseen tärkeitä kehittämishankkeita, joiden toteuttaminen ilman niiden osaamista ja maksuvalmiutta olisi vaarantunut. Nämä yhteiset toimet ovat luoneet uutta ohjelmakautta ajatellen toimivat yhteistyösuhteet molempien kaupunkien oppilaitoksiin. Vaasan yliopiston kanssa yhteistyö alkoi jo edellisellä ohjelmakaudella ja jatkuu myös tulevalla.

1.3. Maaseuturahaston kohdealue

YHYRES-kehittämisyhdistyksen maaseuturahaston kohdealue muodostuu Isonkyrön ja Laihian kunnista sekä Vaasan kaupungin Vähstäkyröstä. Alue on pieni, mutta juuri siksi yhtenäinen ja sopivan kokoinen toteuttaa Leader-tyyppistä paikalliseen päätöksentekoon perustuvaa kehittämistä. Pienellä alueella asukkaiden ääni kuuluu selvemmin ja tarpeet tulevat esiin. Alueella on runsaasti yhdistys- ja järjestötoimintaa sekä halua kehittyä. Myös yrittäjäyys on voimakasta. Tästä kertoo hankkeiden ja yritystukien hyvä kysyntä. Toimintaryhmän alue on kulttuuritaustansa vuoksi luontainen: sen muodostavat ainoat täysin suomenkieliset maaseutupitäjät muuten pääosaltaan ruotsinkielisessä Pohjanmaan maakunnassa. Vaikka kulttuuritausta on vahvasti eteläpohjalainen, on lähes 20 vuoden ajan maakuntien hallinnollinen raja luonut Kyrönmaalle eteläpohjalaisista eroavan toimintakulttuurin.

Kyrönmaa on yritteliäisyytensä, homogeenisyytensä ja vahvan maatalousalueen leimansa ansiosta erinomainen alue testata uusia innovatiivisia kehittämistapoja ja -malleja. Pohjanmaan ainoana täysin suomenkielisenä seutuna se on selkeärajainen itsenäisen paikallisen kehittämisen alue. Kehittämisyhdistyksemme toimii myös kielirajat ylittävänä sillanrakentajana Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan maakuntien asukkaiden välillä.

1.4. Monirahastoisuuden mahdollisuudet alueella

EU:n rakennerahastojen (Euroopan aluekehitysrahasto ja Euroopan sosiaalirahasto) käyttö paikallisessa kehittämisessä tuo uusia mahdollisuuksia paitsi maaseudulle myös kaupungin paikallislähtöiseen kehittämiseen. Vaasan asukas- ja yhdistystoiminta on vilkasta ja erityisesti pienille asumisviihtyisyyttä parantaville hankkeille on suuri tarve.

Yhteisöllisyyden ja asukaslähtöisyyden vahvistaminen vaatii kehittämistoimenpiteitä, jotta sosiaalinen osallisuus niin kantaväestön kuin alueelle muuttavien keskuudessa lisääntyisi. Vaasassa maahanmuuttajien osuus asukkaista on Suomen suurimpia. Asukaslähtöinen toimintatapa on oivallinen keino tuoda Vaasan keskusta-alueella yhteen paikallisväestöä ja maahanmuuttajia yhteisten tavoitteiden löytämiseksi ja niihin tarvittavien toimenpiteiden tekemiseksi.

Monirahastoisuuden mahdollisuuksien hyödyntäminen on tarpeellista myös maaseutualueilla. Kyrönmaa voisi aikaisempaa tehokkaammin hyödyntää myös muita rahastoja, esimerkiksi uusiutuviin energiamahdollisuuksiin keskittyneiden yritysten kohdalla tai esimerkiksi maatalousyrittäjien uusien

liiketoimintamallien mahdollistamisessa. Hyvänä esimerkkinä vaikkapa Green Care -hoiva- ja hyvinvointipalveluiden tuottajien kouluttaminen alueelle.

2. ANALYYSI ALUEEN KEHITTÄMISTARPEISTA JA MAHDOLLISUUKSISTA

2.1. Analyysi edellisten ohjelmakausien toiminnasta

Kahden ohjelmakauden kokemusten perusteella voidaan todeta, että YHYRES-kehittämisyhdistys ry on täyttänyt paikkansa alueen paikallisena kehittäjänä. Ensimmäinen ALMA-kausi oli jo lyhytensäkin vuoksi hanke- ja kehittämistoiminnan opettelua niin yhdistyksellemme kuin alueen toimijoille. Se esitteli uuden toimintatavan ja uusia mahdollisuuksia kansalaislähtöiseen tekemiseen ja se antoi myös pääosin eväät oikeiden kehittämisen painopisteiden löytämiseksi Kyrönmaan ominaispiirteet huomioiden.

Kausi 2007–2013 on ollut yhteistyöverkoston kehittämisen ja Leader-toiminnan vaikuttavuuden näyttämisen aikaa. Tehokkaat toimintatavat hanketoiminnan ja yhdessä tekemisen edistämiseksi, kuten tiedottaminen ja aktivointi on löydetty ja niitä kehitetään edelleen. Hanketoiminta on ollut tuloksekasta ja käytettävissä olevat varat ovat olleet aika tarkalleen oikein mitoitettut. Hankerahoituksen kysynnässä on kuitenkin jatkuvasti ollut nouseva trendi, minkä takia on perusteltua hakea suurempaa kehystä tulevalle ohjelmakaudelle.

Haasteina ovat olleet nuorison innostaminen mukaan Leader- ja kylätoimintaan, kuten yleensä maaseudulla. Perinteinen talkootyö ja yhdessä tekeminen uhkaavat jäädä oman ajan ja oman edun tavoittelun varjoon. Maailman muuttuessa yhä nopeammassa tahdissa uusien asioiden äärellä tapahtuu aina muutosvastarintaa, joka näyttäytyy alueellamme – paikallisen itellisyyden huomioiden - voimakkaana. Myös sopimuksellisuus laajempina toimintatapana on ollut vaikeasti eteenpäin vietävä kokonaisuus, hyvästä perusajatuksesta huolimatta. Useimmiten palvelun tarvitsija ja tarjoaja löytävät toisensa ilman erityistä välittäjäorganisaatiota. Huolimatta monista kontakteista kansainvälisiin potentiaalisiin yhteistyökumppaneihin varsinaiset yhteishankkeet eivät ole ottaneet tulta alleen.

Onnistumisia on saavutettu alueen elinkeinoelämän vahvistamisessa yritystuilla parin vuoden alkukankeuden jälkeen. Yritysten investointi-innon ansiosta yksityisrahoitusta kertyi ohjelmaan huomattavasti vaadittua enemmän, mikä puolestaan mahdollisti tärkeiden kehittämishankkeiden rahoittamisen korkealla tukiprosentilla. Hankepuolella koordinoitihankkeet ovat löytäneet paikkansa pienten yhdistysten työkaluna. Hyviä käytäntöjä on siirretty alueelle muualta, mutta myös alueen sisällä. Alueen kehittämisen verkostoa on laajennettu, ylläpidetty ja uudistettu, sillä yhteistyössä on paitsi voimaa, myös uusia mahdollisuuksia. Leader-toiminnan ja hankkeiden myötä myös alueen kylätoiminta on lähtenyt uuteen nousuun Etelä-Pohjanmaan yhteistyön myötä. Yhdistys on ottanut kylien elinvoiman vahvistamisessa suuremman roolin: kylien kehittämishankkeiden rahoittajasta sukeutui kylien kehittämisorganisaatio. Vireä kylätoiminta tietää vireitä kyliä, jotka kehittävät ja investoivat alueisiinsa myös hankkeiden avulla.

Kahden edellisen ohjelmakauden toiminnasta ja tuloksista on otettu opiksi ja toiminnan strategiaa on muovattu ja uudistettu tarpeiden mukaan.

2.2. SWOT-nelikenttä ja analyysi

Seuraavassa nelikentässä YHYRES-kehittämisyhdistys ry:n toiminta-alueen sisäiset vahvuudet ja heikkoudet sekä ulkoiset uhat ja mahdollisuudet on esitetty tiivistetysti.

	<i>Auttavat saavuttamaan tavoitteen</i>	<i>Haittaavat tavoitteen saavuttamista</i>
Sisäiset	Vahvuudet	Heikkoudet
	Luonto, ympäristö, historia Kaupunkien läheisyys Tilaa, vapautta ja turvallisuutta elää maalla Elämänlaatu ja kyrönmaalainen identiteetti Yhteisöllisyys Yrittäjyys, sisäinen yrittäjyys Energian ja ruuan tuotanto, energiaomavaraisuus Vaasan energiateknologian keskittymä Infrastruktuuri Koulutus, osaaminen	Alhainen tulotaso Mielikuva alueesta Palvelut karkaavat Negatiivinen itellisyys Uudistumaton maatalous Vähenevät resurssit, kuntatalous Nuorison aivovuoto Negatiivinen huoltosuhde
Ulkoiset	Mahdollisuudet	Uhat
	YHYRES-kehittämisyhdistys ry Bioenergia, energiantuotanto Energiaomavaraisuus Luomu, lähiruoka Palvelujen kysyntä Virtuaaliset kylät Paluumuutto, muuttovoitto Etätyö ja muuttuva työnteko Vaasan ja Seinäjoen menestys Yhteistyö toimintaryhmien kesken Pienouden ekonomia, lokalisaatio	Energian hinta ja saatavuus Maaseutupolitiikan lyhytjänteisyys Työpaikkojen karkaaminen kehittyviin maihin urbaani maailmankuva, kaupungistumisen ihannoiti Kuntatalouden ja palvelurakenteen heikkeneminen Vaivattomuuden trendi, helpon elämän trendi, uusavuttomuus Piittaamattomuuden lisääntyminen Perusteeton turvallisuuden tunne Sitoutumattomuus

YHYRES-kehittämisyhdistys ry:n **vahvuuksina** nähdään kahden kaupungin läheisyys, mutta toisaalta taas kyrönmaalainen identiteetti, maaseutuasuminen ja maaseudun yhteisöllisyys. Luonto, ympäristö ja historia antavat niin asumiselle kuin virkistyskäytölle vahvat puitteet. Kyrönmaan maatalous on vielä voimissaan ja ruuantuotanto sekä mahdollisuudet monipuoliseen energiantuotantoon ja energiaomavaraisuuteen ovat myös alueen vahvuuksia. Vaasan energiateknologian keskittymä tuo koko seudulle työpaikkoja ja osaamistarvetta, koko teknologiaketjun pituudelta. Alueen yrittäjähenkisyys on valttikortti, samoin alueen asukkaiden koulutustaso ja monipuolinen osaaminen. Olemassa oleva infrastruktuuri on suhteellisen hyvä ja välimatkat lyhyet.

Alueen sisäisenä **heikkoutena** pidetään heikon kuntatalouden ja sen vähenevien resurssien, alhaisen tulotason ja palvelujen karkaamisen yhdistelmää. Myös alueen imago voi olla huonompi kuin mitä todellisuus on. Nuoren ikäluokan lähtö alueelta tarkoittaa usein myös aivovuotoa, eikä helpota tulevaisuudessa huoltosuhteen ylläpitämistä. Vanhemmalle ikäluokalle yhdessä toimiminen yhteisten

päämäärien saavuttamiseksi oli itsestäänselvyys, nuoremmille taas oma etu ja aika ovat tärkeämpiä kuin yhdessä tekeminen. Runsaan peltopinta-alan Kyrönmaalla perustuotantoon keskittynyt maatalous ei globaalisti toimivassa maailmassa ole riittävän tuottavaa. Toisaalta alueen sisäiset ristiriidat, yhteistyökyvyttömyys ja negatiivinen ittelisyys ovat menestymiselle uhkana alueen sisällä.

Alueen laaja peltopinta-ala tarjoaa monipuolisia **mahdollisuuksia**. Energiantuotannon mahdollisuudet ovat alueella moninaiset ja etenkin hajautettu bioenergia on tulevaisuuden valttikortti. Lähi- ja luomuruoan tuotanto sekä erilaisten palvelujen kysyntä niin taajama-alueilla kuin kylissäkin mahdollistavat monipuoliset yrittämisen muodot. Kaupunkien läheisyys mahdollistaa osaavan työvoiman sijoittumisen alueelle, joka taas tuo vireyttä kyliin ja parantaa niiden kilpailukykyä asuinseutua valittaessa. Moni työn tai opiskelujen perään lähtenyt haaveilee paluusta juurilleen, osaksi elämän kokoista yhteisöä, esimerkiksi etätöiden mahdollisuuksia hyödyntäen. Mahdollisuutena nähdään myös uusi yhteisöllisyys: virtuaalikylät ja virtuaalinen kylätoiminta, sosiaalinen media. Mahdollisuus alueelle on myös oma Leader-toimintaryhmä, YHYRES-kehittämisyhdistys, josta on kasvanut alueensa kokoava kehittäjä. Myös yhteistyö naapuritoimintaryhmien kanssa luo alueelle uusia mahdollisuuksia.

Uhkana nähdään yhä paheneva fossiilisten polttoaineiden saatavuusongelma ja sitä myötä hintojen nousu. Mikäli työmuodot eivät kehity ja energian hinta jatkaa kasvuaan, on työssäkäynti pian hyvin kallista. Poliittiset päätökset, kuntatalouden ja palvelurakenteiden muutokset sekä urbaania elämää ihannoiva maailmankuva ovat uhkia maaseutumaiselle alueelle. Mikäli Vaasan menestys hiipuu globalisaation takia, on sillä välittömät vaikutukset myös kyrönmaalaiseen elämänmenoon. Perusteeton turvallisuuden tunne voi heikentää tai jopa estää yritysten ja yksilöiden kehittymisen, kun alueella selviäminen ei vaadi jatkuvaa itsensä ylittämistä ja uusien innovaatioiden keksimistä. Myös vallalla oleva vaivattomuuden trendi, uusavuttomuus ja helpon elämän havittelu sekä piittaamattomuus ovat maaseutupaikkakunnan nouseva uhka.

3. STRATEGIAN KUVAUS JA TAVOITTEET

YHYRES-kehittämisyhdistys ry:n visio nousee alueen vahvuuksista ja tulevaisuuden mahdollisuuksista. Vision saavuttaminen edellyttää asukaslähtöistä kehittämistä ja yhteistyötä niin alueen sisällä kuin kansallisten ja kansainvälisten kumppaneiden kanssa.

3.1. Visio 2020

”Energistä ja juurevaa yhteistyötä kyrönmaalaisen hyväksi”

YHYRES-kehittämisyhdistys ry:n toiminta-alue on vuonna 2020 elinvoimainen, energinen, uudistuva ja kilpailukykyinen. Kyrönmaa, sen kylät ja keskukset ovat turvallinen, vireä, viihtyisä ja juurensa tunteva ympäristö asua ja elää. Alueella on toimiva infrastruktuuri ja asumisen kannalta välttämättömät palvelut. Yhteisöllisyys on vahvaa ja se edistää sosiaalista eheyttä niin kylillä kuin kuntakeskuksissakin.

Alueen vahva yrittäjähengi on voimissaan ja Kyrönmaa tarjoaa todellisen vaihtoehdon yrittämiselle ja asumiselle myös uudelle sukupolvelle. Uusia innovaatioita ja menetelmiä syntyy kokeilukulttuuriin ja luovuuteen kannustamisen myötä. Tämä on luonut uudenlaista yritystoimintaa ja uusia tapoja tehdä työtä.

Maatalous on kehittynyt monimuotoiseksi niin tuotannon kuin toiminnan osalta ja muotoutunut verkostoituneeksi toimialaksi. Kyrönmaalla käytettävästä energiantarpeesta tuotetaan suuri osa alueen peltopohjaista bioenergiaa hyödyntäen. Tässä toiminnassa pyritään eurooppalaiseksi mallialueeksi rajat ylittävällä verkostoitumisella. Alueen luonnonvaroja hyödynnetään kestäväällä, energiatehokkaalla ja ympäristöystävällisellä tavalla.

Vaasan keskusta-alueen paikallislähtöinen kehittäminen on tullut monirahastoisuuden myötä mahdolliseksi, ja Vaasan kaupungin yhdistysten ja asukasyhdistysten jäsenet kehittävät aktiivisesti omaa asuinympäristöään paikallislähtöisen kehittämisen vahvuuksia hyödyntäen. Tätä tuemme yhteistyössä Aktion Österbotten ry:n kanssa.

YHYRES-kehittämisyhdistys ry on merkittävä alueensa kehittäjä, jolla on laaja yhteistyöverkosto. Yhteistyö eri kehittäjätahojen ja sidosryhmien kanssa on vahvaa niin alueen sisällä, alueiden välisesti kuin kansainvälisestikin.

3.2. Strategian painopistealueet

YHYRES-kehittämisyhdistys ry pyrkii toteuttamaan strategiaa hyödyntämällä kaikkia rahastoja, joita on alueella mahdollista käyttää kehittämistoimintaan. Lisäksi hyödynnämme mahdollisuuksien mukaan myös muuta saatavissa olevaa rahoitusta, sekä EU:n että kansallisia julkisia ja yksityisiä varoja.

YHYRES-kehittämisyhdistys ry:n painopistealueet ovat muotoutuneet edellisten ohjelmakausien analyysin, vuonna 2012 kerätyn SWOT -aineiston ja strategiatyön pohjalta. Painopisteitä on kolme: Maaseutupääomaa juurista, Energinen yrittäjyys ja Yhteisvoimin muutoksiin.

1. Maaseutupääomaa juurista

”Maaseutupääomaa omaleimaisesta paikallisidentiteetistä”

Maaseutupääoma on resurssi, jonka avulla maaseutu vastaa yhteiskunnalliseen kysyntään. Sen tarkoitus on vahvistaa maaseudun huomioimisen tärkeyttä päätöksenteossa. Kyrönmaalla **vahvistetaan yhteistä tahtoa kehittää maaseudusta entistä elinvoimaisempi, kestävämpi, toimivampi ja viihtyisämpi** ympäristö

asumiselle ja yrittämiselle. Otamme alueellamme käyttöön uudenlaisia ja innovatiivisia toimintatapoja, joilla pyrimme vastaamaan tämän päivän ongelmiin ja tulevaisuuden haasteisiin lähidemokratiaa vahvistaen.

Tärkeää on **paikallisen identiteetin**, omien juurien, vaaliminen sekä juurruttaminen. Alueella järjestetään aktiivisesti paikalliskulttuuriin pohjautuvia monipuolisia kylätapahtumia. Uusien asukkaiden mukaan saaminen myös uudistaa paikallisidentiteettiä. Sähköinen kylätoiminta helpottaa myös nuorten osallistumista. Näillä kaikilla toimilla **ylläpidetään perinteitä** ja paikallistietoa sekä vahvistetaan Kyrönmaa-brändiä. Juurien myötä vahvistuu itsetunto, mikä edesauttaa suvaitsevaisuutta ja ymmärtämystä myös muita kulttuureja ja niiden edustajia kohtaan.

Innostamalla ja vahvistamalla kylätoimintaa tuemme yhteisöllisyyttä ja teemme asumisesta Kyrönmaalla turvallista ja lähimmäisistä välittävää myös uusille asukkaille. Tiivis yhteisö pitää huolta toisistaan, eikä unohda heikompia jäseniään kuten vanhuksia ja lapsia. **Kyliä palvelutarjontaa turvataan** monipuolisin keinoin, esimerkiksi maaseudun palvelusopimusten tarjoamalla mahdollisuuksilla. Kylätoiminnan kehittämistä pyritään jatkamaan yhteistyössä naapuriryhmien kanssa kolmen Leader-ryhmän yhteisistä Kyläkööri-hankkeista saatujen hyvien kokemusten pohjalta.

Alueella on puitteet monipuolisille asumismuodoille elämänkaaren eri tilanteissa. Laadukasta asumista tuemme **kehittämällä erilaisia palveluja ja toimia** niin kylissä kuin kuntakeskuksissakin. Esimerkiksi Green Care hoiva- ja hyvinvointipalvelut tuottavat uusia tapoja järjestää tarvittavat palvelut sekä tarjoavat uusia toimeentulomahdollisuuksia niin yrityksille, yksittäisille asukkaille kuin yhteisöillekin. **Toimivan infrastruktuurin ylläpitäminen ja uudistaminen** on yksi edellytys laadukkaalle asumiselle ja uusien maaseutuasukkaiden saamiselle. **Tuemme ja kannustamme alueemme toimijoita investoimaan ja kehittämään omaa elinympäristöään** monipuolisesti. Näin voimme mahdollistaa myös sellaisten ihmisten pysymisen ja muuttamisen Kyrönmaalle, joiden asumistarpeet ovat valtavirrasta poikkeavia. Investoinneissa ja kehittämisessä pyrimme tukemaan ympäristöystävällisyyttä ja kestävästä kehitystä.

2. Energinen yrittäjäyys

”Energiaittellinen yrittäjyyden ja osaamisen alue”

Alueella on vahva yrittäjyysperinne, jota voidaan ajatella myös elämänsentena, **sisäisenä yrittäjyytenä**, jossa suhtautuminen on sitoutunutta, innostunutta ja aloitteellista. Tätä perintöä haluamme vaalia ja vahvistaa erilaisten kehittämistoimien avulla. **Kannustamme yrityksiä yhteistyöhön, verkottumiseen ja osaamisen kehittämiseen** aktiivoinnilla ja yritystuilla. Luomme kohtaamispaikkoja niin fyysisesti kuin virtuaalisestikin, jotka ovat ovia innovatiiviseen ja uuteen toimintaan.

Sijainti kahden kaupungin välissä ja vetovoimainen asuinseutu tuovat alueelle osaavaa väkeä, joilla on mahdollisuus lähteä toteuttamaan **uutta yrittäjyyttä**. Erityisesti tarvitaan luovan kaupallisen ja kansainvälisen osaamisen vahvistamista. Alueella on paljon myös jo olemassa olevaa yritystoimintaa, joka tarvitsee **toiminnalleen jatkajia** ja näin siirtää osaamisensa uudelle sukupolvelle. Kannustamme kyrönmaalaisia **yrittämään, kokeilemaan ja luomaan uutta**, myös yhteisin elinkeinojen kehittämishankkein. Vaasan energiakeskittymän sekä teollisuuden alihankintaketjut ulottuvat koko seudulle, ja **alihankintayritysten tärkeä rooli** on huomioitava myös alueen kehittämistoimissa. Omaleimainen kulttuuri ja pitkä historia hyvän saavutettavuuden ohella tarjoavat mahdollisuuksia **matkailupalvelujen lisäämiseen**.

Vahvan maatalouden Kyrönmaa tarvitsee uudenlaista monipuolista ja ennakkoluulotonta otetta maatalousalan kehittämiseen. Perinteisen maataloustuotannon ohella on tärkeää **uusien maataloustuotteiden kehittäminen, lähiruoka ja luomutuotteet**. Maatalousyrittäjien **työmuotoja ja hyvinvointia** voidaan parantaa erilaisten hankkeiden avulla.

Ittellsyys on perinteinen pohjalainen ajattelutapa, jossa pyritään elämään mahdollisimman pitkälle ulkopuolisista riippumattomasti. Perinteistä pohjalaista ”ittellistä” ajattelua voidaan soveltaa myös energiaan,

joka tulevaisuudessa ainakin fossiilisten polttoaineiden osalta tulee olemaan yhtä kalliimpaa. **Hajautetut energiantuotannon muodot** (biokaasu, biomassa, ym.) tarjoavat peltorikkaalle alueelle huikeat mahdollisuudet. Kyrönmaa on oivallinen alue hajautetun energiatuotannon ja energiaomavaraisuuden toteuttamisessa. Kyrönmaalla on mahdollisuudet kehittyä bioenergiantuotannossa koko Euroopan mallialueeksi, ”ittelliseksi”, energiantuotannossa muista riippumattomaksi alueeksi.

Energiantuotannon ohella myös **energiansäästö** on tärkeää kestävän kehityksen kannalta. Elämäntyylistä johtuen asuminen maaseudulla on Aalto yliopiston tutkimuksen mukaan vähemmän ympäristöä kuormittavaa kuin kaupunkielämä. Alueen infrastruktuuri ja tietoliikenneyhteydet mahdollistavat yhä useammin esimerkiksi etätöiden tekemisen. Kestävää kehitystä ja ympäristön huomiointia on Kyrönmaan pelloilla tuotetun biokaasun käyttö ajoneuvoissa.

3. Yhteisvoimin muutoksiin

”Kaikki voimavarat käyttöön muuttuvassa maailmassa”

Sanotaan, että vain muutos on pysyvää. Sen huomaavat ihminen arki- ja työelämässään, ja yritys toimintaympäristössään. Nykyisenä globalisaation ja teknologian vauhdikkaan kehittymisen aikana muutokset ovat entistä laajempia ja nopeampia. On tärkeää huomata, että **muutoksissa on myös mahdollisuuksia**, joihin täytyy osata tarttua, mitä pikemmin, sitä parempi. Siksi **oikea asennoituminen muutoksiin ja kyky niiden hyödyntämiseen** vanhojen hyvien aikojen muisteluun sijaan on oleellisen tärkeää alueen kehittymisen kannalta.

Yhteistyö ja sen edistäminen on pohja, jolle seudun menestys rakentuu. Alueiden välinen kilpailu on yhä kovempaa sekä maakunnallisesti että valtakunnallisesti. Seudun mahdollisuuksia tässä kamppailussa auttaa, kun kaikki puhallamme yhteen hiileen myös piilevät voimavarat huomioiden. Yhteistyöllä **rakennamme verkostoja** paitsi alueemme sisällä myös ulkopuolelle. Ne auttavat löytämään innovatiivisia ratkaisuja haasteisiin, jotka usein ovat yhteisiä kaikkialla Euroopassa.

Maaseutu ja kaupunki elävät alueellamme antoisassa molemminpuolisessa vuorovaikutuksessa. **Kaupunki-maaseutuvuorovaikutuksen edistäminen ja eri kulttuurien edustajien kohtaamisen mahdollistaminen** yhteisten tapahtumien avulla on keino lisätä yhteenkuuluvuutta ja poistaa ennakkoluuloja. Asukasyhdistykset ja kylätoimijat voivat vaihtaa kokemuksiaan ja oppia uutta toisiltaan. Vaasan kaupunkialueiden kehittämisessä asukastoiminnan aktivoiminen ja toiminnan lisääminen edistävät lähidemokratiaa, luovat turvallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Vaasan kaupunginosat voidaan nähdä ihmisen kokoisina kylinä, joissa välitetään ja pidetään huolta.

Leader-tyyppinen toiminta tarjoaa mahdollisuuden **osallisuudelle ja yhteistyölle**, jotka vähentävät syrjäytymistä ja madaltaa kynnystä työllistymiselle tai yrittäjyydelle niin Vaasan kaupungissa kuin Kyrönmaallakin. Aktiivisella osallisuuden tukemisella voimme osaltamme vastata köyhyyden ja syrjäytymisriskin asettamiin haasteisiin sekä edistää erityisesti nuorten ja uusien asukkaiden ottamista mukaan yhteiseen toimintaan.

Kaikki viisaus ei asu Kyrönmaalla, vaikka sitä on paljon tänne siunaantunut. Tarvitaan **alueiden välistä yhteistyötä**, jotta naapureilta saadaan heidän hyviä toimintamallejaan ja toisaalta voidaan esitellä, miten viisaasti meillä asioita hoidetaan. Jo Pohjanmaan maakunnan ruotsinkieliseen kulttuuriin tutustuminen tarjoaa aivan uuden näkökulman maakuntaan. Nykyisenä globaalin vuorovaikutuksen aikana ei tarvitse rajoittua vain kotimaahan, vaan **kansainvälisellä yhteistyöllä** hyviä käytäntöjä voidaan kerätä laajemminkin. Kaikenlaiset rajat ylittävä EU-kansalaisten yhteistyö onkin Leader-toiminnan aivan ydintä. Hyvien käytäntöjen vaihtaminen kansallisesti ja kansainvälisesti lisäävät alueen monipuolisuutta ja mahdollisuuksia.

3.3. Yhteensovitus muiden ohjelmien kanssa

Pohjanmaan Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) on valmistellut alueellista strategiaa 2020. YHYRES ry on osallistunut yhteistyökumppanina alueellisen strategian valmistelutyöryhmään, joten alueellinen strategiatyö on nivoutunut yhteen paikallisen strategiatyön kanssa. YHYRES ry:n valitut painopistealueet täydentävät Pohjanmaan alueellista strategiaa. Pohjanmaan ELY:ssä valmistellaan strategian pohjalta kehittämissuunnitelmaa. Siihen liittyen laaditaan sopimus työnjaosta Pohjanmaan Leader-toimintaryhmien ja ELY-keskuksen välillä.

YHYRES-kehittämisyhdistys ry:n strategia on yhteen sovitettu myös Pohjanmaan maakuntasuunnitelmaan 2040: ”Uuden energian Pohjanmaa! Energiaa huippuosaamisesta, monikulttuurisuudesta ja vahvasta yhteisöllisyydestä”. Lisäksi YHYRES on mukana parhaillaan tehtävässä Pohjanmaan maakuntastrategia 2050 -työssä, erityisesti sen maaseudun kehittämisen työryhmässä. Strategian laadinnassa on myös huomioitu alueen kuntien strategiat.

Maakunnan yhteistyöryhmässä (MYR), jossa Pohjanmaan Leader-toimintaryhmät YHYRES-kehittämisyhdistys ja Aktion Österbotten ovat edustettuna ilmeisesti ainoana maakuntana koko Suomessa, sovitetaan yhteen eri rahastojen ohjelmia. Yhteensovittaminen rakennerahastojen strategiaan tapahtuu olemalla mukana paitsi itse yhteistyöryhmässä myös sen sihteeristössä.

4. PAIKALLISEN PROSESSIN KUVAUS

YHYRES-kehittämisyhdistyksen strategiaa on valmisteltu osallistamalla paitsi yhdistyksen jäseniä myös keskeisiä kohderyhmiä ja sidosryhmiä. Laajalla yhteistyöllä on pyritty varmistamaan laadukas strategiatyö. Valmistelussa on huomioitu myös EU:n strategiset tavoitteet.

4.1. Laaja-alainen ja osallistava valmistelu

YHYRES-kehittämisyhdistys ry:n strategian työstäminen alkoi vuoden 2012 alusta, kun hallitus oli nimennyt jäsenet strategianvalmistelutyöryhmään. Työryhmä nimettiin Ennakoivan arvioinnin ryhmäksi (EAR) ja siinä oli mukana hallituksen jäseniä jokaisesta YHYRES ry:n toiminta-alueen kunnasta, elinkeinoasioiden edustajana Vaasan Seudun Kehitys Oy:n Kyrönmaan yritysasiainmies sekä YHYRES ry:n toiminnanjohtaja ja kehittämisspäällikkö. Lisäksi ryhmään pyydettiin mukaan eri alojen edustajia. EAR:ää johti hallituksen puheenjohtaja.

Strategian pohjaksi kerättiin aineistoa useista eri lähteistä pitkin ohjelmakautta. Mahdollisimman laaja-alaisen ja osallistavan valmistelun varmistamiseksi SWOT-analyysin kysymyksiin on kerätty vastauksia sekä tulevaisuuden skenaarioita niin alueen yrittäjiltä, asukkailta kuin maatalouden edustajilta. Vuoden 2011 kuntien kesämarkkinoilla tehtiin kyselytutkimus, jossa kysyttiin vastaajien näkemyksiä ja tarpeita alueen kehittämiseksi. Erityisasemaan nostettiin nuorten tarpeet. Kyselyyn vastasi yhteensä 316 henkilöä, joista alle 30-vuotiaita oli 21 prosenttia.

Yrittäjille maaliskuussa 2012 osoitetun nettikyselyn avulla saatiin näkemyksiä yritystoiminnan kehittämisen tarpeista, kyselyyn vastasi 75 yrittäjää. Samoihin aikoihin maanviljelijöiden näkemykset kerättiin tuottajayhdistysten hallituksille ja kuntien maaseututoimille järjestetyn pienryhmätyöskentelyn avulla, paikalla oli 10 henkilöä. Lisäksi strategiaan vaikuttamisen mahdollisuudesta on tiedotettu YHYRES ry:n jäsenille jäsenkirjeissä sekä sosiaalisessa mediassa sekä kylien yhteistyötahoille ja asukkaille kyläasiainmiehen kautta. Näin saatu vielä lisää mielipiteitä alueen asukkailta. Alueen kuntapäätäjille tarjottiin myös mahdollisuus osallistua strategian valmisteluun. Yhdistyksen hallituksen kuntaedustajien välityksellä kunnat on pidetty ajan tasalla strategiatyön etenemisestä. Strategian painopisteitä on lisäksi ollut mahdollista kommentoida otakantaa.fi-sivustolla kesän 2013.

Vaasan paikallislähtöisen kehittämisen strategiaa on valmistelu Aktion Österbotten r. f:n kanssa yhteistyössä. Kaupungissa toimivat yhdistykset ja kaupungin edustajat ovat ilmaisseet kiinnostuksensa asukaslähtöisestä toiminnasta.

Strategian kirjoittaminen on tapahtunut verkostoituneesti Google-dokumentin avulla, jolloin jokainen EARn jäsen on voinut antaa oman panostuksensa yhdistyksen strategiaan suoraan. Strategiatyössä on käytetty hyväksi edellisten ohjelmakausien aikana opittuja hyviä käytäntöjä, mutta samalla on huomioitu tulevaisuuden nopeatahtiset muutokset ja mahdolliset tulevaisuuden skenaariot.

Sen lisäksi, että strategiaa oli mahdollista kommentoida otakantaa.fi –sivustolla, siitä pyydettiin lausunnot maakuntaliitolta, Ely-keskukselta, kunnilta ja paikalliselta elinkeinoyhtiöltä VASEKilta toukokuussa 2013.

4.2. EU:n läpäisevät teemat ja paikalliset läpäisevät teemat

Eurooppa 2020 strategian läpäisevinä teemoina maaseudun kehittämisessä ovat Älykäs kasvu, Osallistava kasvu ja Kestävä kasvu. Kyrönmaalla valittu strategia toteuttaa kaikkia näitä teemoja monipuolisesti.

YHYRES-kehittämisyhdistys ry:n toiminnassa läpileikkaavina teemoina ovat nuoret, yhteisöllisyys, ja kestävä kehitys. Huomioiden YHYRES-kehittämisyhdistys ry:n merkitys alueen kokonaisvaltaisena kehittäjänä, on kuitenkin tärkeää, ettei muitakaan strategiaprioriteettien antamia mahdollisuuksia suljeta pois.

Tärkeää on toimenpiteiden toteutuksessa mukana olevien toimijoiden ja alueiden kumppanuus, tiivis yhteistyö ja sen jatkuva rakentaminen ja ylläpito. Tämä luo edellytyksiä myönteiselle kehittämisen ilmapiirille, jossa kaikki toimijat ovat oppineet tunnistamaan yhteistyön merkityksen ja mahdollisuudet.

5. TOIMINTASUUNNITELMA

Toimintaa ohjaavat Euroopan rakenne- ja investointirahastojen yhteisistä tavoitteista määräytyvät maaseudun kehittämisen kuusi prioriteettia. Leader-ryhmien rahoittamien hankkeiden tulee toteuttaa näitä prioriteetteja. Sen sijaan näiden hankkeiden ei tarvitse olla Euroopan Parlamentin ja Neuvoston asetuksessa erikseen määriteltujen toimenpiteiden mukaisia, joita taas ELY-keskusten tulee toteuttaa.

Strategian toimintasuunnitelma esitetään seuraavilla sivuilla taulukkoina. Niissä on johdettu painopisteittäisistä tavoitteista toimenpiteitä sekä myös kaavailtu mittareita, joiden avulla tuotos- ja tulostavoitteiden toteutumista voidaan seurata. Tavoitteet ja toimenpiteet on suunniteltu kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti ja ne pyrkivät edistämään maaseutuohjelman horisontaalisia tavoitteita, joita ovat innovaatiot, ilmastonmuutos ja ympäristö.

5.1. Toimintaa ohjaavat prioriteetit ja niitä toteuttavat toimenpiteet

1. Osaamisen ja innovaatioiden edistäminen maaseudulla
2. Maatalouden kilpailukyvyyn ja maatalojen elinkelpoisuuden lisääminen
3. Elintarvikeketjun organisoitumisen ja maatalouden riskienhallinnan edistäminen
4. Maa- ja metsätaloudesta riippuvaisten ekosysteemien ennallistaminen, säilyttäminen ja parantaminen
5. Luonnonvarojen tehokkaan käytön sekä vähähiiliseen ja ilmastoa säästävään talouteen siirtymisen edistäminen maatalous-, elintarvike- ja metsäsektoreilla
6. Sosiaalisen osallisuuden, köyhyyden vähentämisen ja taloudellisen kehityksen edistäminen maaseutualueilla.

<i>Painopiste</i>	<i>Tavoitteet</i>	<i>Toimenpiteet</i>	<i>Mittarit</i>	<i>Tulos-tavoitteet</i>
<i>MAASEUTUPÄÄOMAA JUURISTA</i>	Monipuolinen kylätoiminta ja vireät kylät	Kylien ja asuinalueiden aktivointi hankkein ja tapahtumin Kylätalojen käytön monipuolistaminen Sähköinen kylätoiminta Kylien ja asuinalueiden järjestäytymisen edistäminen Lähidemokratian ja kylien edunvalvonnan edistäminen Kylien liiketoimintaosaamisen kehittäminen Turvallisuutta edistävät hankkeet Naapuriavun edistäminen Kylien palvelujen turvaaminen Uudet tavat palveluiden järjestämiseen	Nuorten osallistuminen Tapahtumiin osallistujat Kehittämisen- ja koulutushankkeet Investointihankkeet Tapahtumat Nuoriin kohdistuvat hankkeet Virtuaalikylätoiminnan kokeilijat Uudet kyläyhdistykset Järjestäytyneet kylät Kyläsuunnitelmat kpl Kansalaisraadit Kyläyhdistysten liiketoiminta Uudet palvelut Säilytetyt palvelut	300 1800 10 50 30 6 5 7 20 30 3 10 15 20
	Viihtyisä ympäristö ja toimiva infrastruktuuri	Kylämaiseman ja –ympäristön parantaminen ja ylläpito Toimivan infrastruktuurin kehittäminen ja ylläpitäminen	Ympäristöön kohdistuvat hankkeet Ympäristötapahtumat Kyliin kohdistuvat investointihankkeet Kehittämisen- ja koulutushankkeet	15 7 20 8
	Paikallisen identiteetin ja perinteiden vaaliminen ja uudistaminen	Perinteitä ylläpitävät hankkeet ja tapahtumat Uutta kylätoimintaa kehittävät toimenpiteet Uusien asukkaiden kotouttaminen Kyläidentiteetin vahvistaminen	Kehittämisen- ja koulutushankkeet Tapahtumat Osallistujat	5 15 600

<i>Painopiste</i>	<i>Tavoitteet</i>	<i>Toimenpiteet</i>	<i>Mittarit</i>	<i>Tulos-tavoitteet</i>
ENERGINEN YRITTÄJYYS	Yritystoiminnan ja innovaatioiden edistäminen alueella	Yritysten investointien tukeminen Alkavien yrittäjien tukeminen Liiketoimintaosaamisen, markkinoinnin, tuotannon ja palvelujen kehittämisen tukeminen Elinkeinoelämän kehittämistoimet Hoivapalveluiden edistäminen Sukupolvenvaihdoksen edistäminen Kokeilujen ja alueelle uusien innovaatioiden käyttöönotto Matkailun edistäminen	Säilyneet työpaikat Uudet työpaikat Myönnetyt yritystuet, milj. euroa Elinkeinojen kehittämishankkeet Uusien yritysten lukumäärä Sukupolvenvaihdokset Kokeilut	20 25 0,8 7 20 20 10
	Kestävä ja hyvinvointia edistävä työelämä	Työhyvinvoinnin edistäminen Uudet työmenetelmät	Etätöitä edistävät hankkeet Työhyvinvointitoimenpiteet Uusien työmenetelmien lkm	2 5 2
	Energiaomavaraisuus ja kestävä energiantuotannon mahdollisuuksien hyödyntäminen sekä monipuolistuvat ja uudistuvat maatilat	Energiatehokkuutta lisäävät toimenpiteet Peltoenergian käytön lisääminen Uusiutuvan energian käyttöönotto Maatilojen kehittämistoimet Energiaomavaraisuuden edistäminen Bioenergian tuotannon ja käytön edistäminen	Energiatehokkuutta edistävät hankkeet Peltoenergiaa edistävät hankkeet Tuetut hankkeet ja yritystuet Kilpailukykyä parantavat hankkeet Energiaomavaraisuutta edistävät hankkeet ja tuet Bioenergiainhankkeet ja tuet	3 3 3 6 3 5 7
	Sisäisen yrittäjyyden vahvistaminen	Yrittäjyyskasvatustoimenpiteet Osaamisen kehittäminen	Yrittäjyyskasvatustapahtumat Osallistujat Kehittämishankkeet	6 250 3
	Uusista yhteyksistä uusia innovaatioita	Verkostoitumisen edistäminen Tehokkaat klusterit ja keskittymät Fyysisten ja sähköisten kohtauspaikkojen kehittäminen	Verkostotapahtumat Tapahtumiin osallistujat Kehittämishankkeet Sähköiset kohtauspaikat Alueelle uudet tuotteet ja palvelut	10 150 4 2 10

<i>Painopiste</i>	<i>Tavoitteet</i>	<i>Toimenpiteet</i>	<i>Mittarit</i>	<i>Tulostavoitteet</i>
YHTEISVOIMIN MUUTOKSIIN	Sosiaalisen osallisuuden lisääminen	Yhteiset tapahtumat, tempaukset, juhlat Osallistavat hankkeet Asukkaiden voimaannuttaminen	Osallistujat (joista nuoria) Tapahtumien lukumäärä Hankkeiden lukumäärä	700 (100) 7 3
	Maaseutu-kaupunki vuorovaikutuksen kehittäminen	Maaseudun esittely kaupunkitapahtumissa Yhteiset tapahtumat	Osallistujat Kehittämishankkeet Tapahtumien lukumäärä	5000 2 7
	Kansainvälinen yhteistyö	Ystävyyskylätoiminta Harrastajaryhmien yhteistoimet Nuorten kv-yhteistyö Virtuaaliset kokoontumiset	Osallistujat (joista nuoria) Kansainväliset hankkeet Kansainväliset kontaktit Kansainväliset tapahtumat	500 (250) 5 12 5
	Alueidenvälinen yhteistyö	Kyliä av-yhteydet Nuorten av-yhteistyö	Osallistujat (joista nuoria) Alueiden väliset hankkeet Alueiden väliset tapahtumat	500 (100) 7 20
	Muutoksesta mahdollisuudeksi	Tiedon välittäminen innovaatioista Asennekasvatus Muutosvastarinnan vähentäminen	Osallistujat Koulutushankkeet Koulutustilaisuudet	300 3 12

5.2. Alueidenvälinen ja kansainvälinen toiminta

Leader-toimintaan kuuluu keskeisenä osana EU-kansalaisten yhteistyö. Ohjelmakaudella 2007 - 2013 todettiin sen vaativan pitkäjänteistä luottamuksellisten suhteiden rakentamista. Pelkällä sähköpostien vaihtamisella ei eri kansallisuksia edustavien ihmisten välille synny yhteistä toimintaa, hankkeista puhumattakaan. Kuluvalla ohjelmakaudella tuota pitkäjänteisyyttä toivat kaksi Aktion Österbottenin kanssa yhteistä kansainvälistymishanketta. Niistä saatujen kokemusten perusteella kansainvälisen toiminnan pohjana 2014 - 2020 on mahdollinen yhteistyö Pohjanmaan muiden toimintaryhmien ja ELY-keskuksen välillä yhteisen kansainvälisyshankkeen muodossa.

YHYRES-kehittämissyhdistyksellä on sillanrakentajan rooli Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan maakuntien välillä. **Alueellisen yhteistyön** menestyksenkäs jatkaminen ja kehittäminen edistävät hyvien käytäntöjen välittymistä ja verkostoitumista. Hyvät käytännöt ovat yksi merkittävä syy myös **kansainvälisen yhteistyön kehittämiseksi** Euroopan laajuisesti ja jopa globaalisti. Kyrönmaan kansainväliselle yhteistyölle otollisinta seutua ovat Baltian maat, jonne yhteistyötä on kehitetty ohjelmakauden 2007–2013 aikana, sekä Merenkurkun vastarannalla lyhyen merimatkan takana oleva Ruotsi.

Alueiden- ja kansainvälisen yhteistyön toteuttamisessa katset kääntyvät **erityisesti nuorison** puoleen. Tämän päivän nuorilla on hyvä kielitaito ja usein sosiaalisen median kautta jo valmiiksi kontakteja ympäri Eurooppaa ja maailmaa. Muita rajat ylittävään toimintaan **sopivia ryhmiä ovat kulttuuri-, urheilu- ym. harrastuspiirit**. Jo kuluvalla ohjelmakaudella on viritelty **yhteistyötä kylien ja kylätoimijoiden välille** aina Viroa myöten. Tätä toimintaa kannattaa ehdottomasti jatkaa, koska se antaa hyvää näkemystä oman kylän kehittämiseen.

Myös **elinkeinoelämä kansainvälistyy** ja yritykset etsivät markkinoita ja yhteistyökumppaneita yhä kauempaa. Globalisaatio ei ole mikroyrityksellekään vain uhka, vaan myös mahdollisuus.

5.3. Aktivointisuunnitelma

YHYRES-kehittämissyhdistys ry on menestyksekkäästi onnistunut aktivoimaan alueensa toimijoita ohjelmakauden 2007–2013 aikana. Tästä kertoo hankkeiden ja yritystukien hyvä hyödyntäminen alueella sekä esimerkiksi erilaisiin toimintaryhmän järjestämiin tapahtumiin osallistumisen aktiivisuus. Ohjelmakauden 2007–2013 aikana alueen eri toimijat ovat saaneet tietoa, neuvontaa ja koulutusta maaseudun kehittämistoiminnan mahdollisuuksista ja hanketoiminnan mahdollisuudet opittuaan toimijat ovat rohkeasti toteuttaneet hankkeita, joilla on kehitetty seutua.

Alueen toimijoiden aktivointi on sujuvaa, mikäli ohjelmakausien välillä ei pääse syntymään pitkää katkosta. Kuukausia jatkuva epävarmuus toiminasta, säännöistä ja päätösten mahdollisuuden ajankohdasta sammuttavat alueen toimijoiden ja asukkaiden kehittämissinon tehokkaasti, ja uuden uskon valaminen omaehtoiseen kehittämiseen on vaikeaa. Käytännössä aktivointi joudutaan aloittamaan tällöin alusta.

Alueen asukkaiden aktivoinnissa käytetään useita eri keinoja. Sähköiset aktivointikeinot ja sosiaalisen median hyödyntäminen tulevat olemaan aikaisempiin kausiin verrattuna laajemmassa käytössä, etenkin kun siirrytään sähköiseen asiointijärjestelmään hankehaussa. Perinteistä alueelle jalkautumista ei unohdeta ja aktivoinnin kohderyhmiä tavoitellaan pääasiassa erilaisten viitekehysten puitteissa. Erityisesti uusien toimijoiden aktivointiin panostetaan. Aktivoinnissa on otettava huomioon ihmisten oman ajan arvostus ja panostus itselle vain todella tärkeisiin asioihin. Kun yksilön oma etu ja yleinen hyöty kulkevat käsi kädessä, on kiinnostus kehittämistoimintaan herännyt.

Alueen yritysten aktivoinnissa tehdään monipuolista yhteistyötä Vaasan Seudun Kehitys Oy VASEKin kanssa. Yrittäjille tehokasta kohdennettua neuvontaa tehdään myös sähköisin menetelmin sekä aktivointitilaisuuksia järjestämällä.

Kaupunkialueella asukkaiden aktivointi tehdään yhteistyössä Aktion Österbotten r.f.:n kanssa käyttäen hyväksi sähköisiä mahdollisuuksia, aktivointityötä eri viiteryhmiä keskuudessa sekä aktivointitilaisuuksien ja tapahtumien järjestämistä.

5.4. Oppimissuunnitelma

Uuden ohjelmakauden myötä tulevat uudet säännöt ja ohjeet sekä hakumenetelmät, jotka on saatettava alueen toimijoiden tietoon. Sisäisessä oppimissuunnitelmassa erityisen tärkeässä roolissa on toimintaryhmän tehokas ja monipuolinen koulutus ja tiedottaminen. Yhteisten sääntöjen tulkintojen yhdenmukaisuus niin toimintaryhmissä, ELY-keskuksissa kuin maaseutuverkostoyksiköissäkin on tärkeää. Sisäisen oppimissuunnitelman kohderyhmille, eli Leader-ryhmän henkilöstölle, hallitukselle, hankevetäjille ja verkostoille on tärkeää viedä ajantasaista oppia uuden ohjelmakauden säännöistä ja toimintatavoista. Yhtä tärkeää on myös välittää hyviä käytäntöjä heille ja heidän välillään. Sisäisen oppimissuunnitelman perustana on säännöllinen itsearviointi, jolla yhdistys luotsaa omia vahvuuksiaan ja heikkouksiaan ja hakee tarvittaessa tilanteeseen parannusta. Tämän takia tarvitaan säännölliset hallituksen ja henkilöstön kehittämispäivät 1 - 2 kertaa vuodessa. Jatkuva oppimista ja opin siirtämistä edesauttaa yhdistyksen laatukäsikirja ja sen pitäminen ajan tasalla. Sen avulla myös uudet työntekijät oppivat nopeammin yhdistyksen toimintakulttuurin ja tehtävät.

Ulkoisen oppimissuunnitelman kohderyhmät ovat alueen yhdistykset, verkostot, organisaatiot, ja asukkaat. Osaamistarpeiden tunnistamiseksi jatkuva vuoropuhelu ja palautteen kerääminen kentältä on välttämätöntä. Yksi haasteista on poisoppiminen alueen toimijoiden kohdalla. Uusi kausi tuo uudet säännöt, uudenlaiset tukimuodot ja merkittävimpänä uudenlaisen, sähköisen hakumenettelyn, jonka käytön opetus tulee olemaan sekä haastavin että tärkein tehtävä uuden ohjelmakauden aikana. Uuden ohjelmakauden alussa uusien asioiden äärellä toimintaryhmä joutuu monesti vastaamaan kysymykseen ”miten”, mutta yhtä usein kysytään ”miksi”. Muutokset tuottavat aina jonkinlaista vastarintaa, ja muutoksen johtaminen tulee olemaan yksi oppimissuunnitelman haasteista.

Toimijoiden oppimista ja hyvien käytäntöjen siirtämistä toteutetaan henkilökohtaisella neuvonnalla, koulutus- ja infotilaisuuksilla sekä sähköisillä neuvontakäytännöillä. Kokeilemisen arvoista voisi olla esimerkiksi virtuaalinen koulutus tai interaktiiviset neuvontapalvelut. Sidosryhmille suunnattu riittävä ja tehokas tiedottaminen ja kouluttaminen edesauttavat strategian tavoitteiden toteutumista. Sidosryhmiltä ja verkostolta saatava palaute on tärkeä osa oppimisprosessia.

5.5. Tiedotussuunnitelma

Alueen paikallisen kehittämisstrategian toteuttamisen taustatukena on nykyisen toimintamallin mukainen, erittäin hyvin toiminut alueellinen tiedotushanke yhteistyössä Pohjanmaan ELY-keskuksen ja toimintaryhmien kesken. Yhteisellä tiedotushankkeella tuodaan alueelle tietoa Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmasta ja sen mahdollisuuksista 2014–2020 sekä tehdään Leader-brändiä tunnetuksi.

Toimintaryhmätyössä tapahtuva tiedotus on paikallisempaa, kohdennetumpaa ja yksityiskohtaisempaa. Se tiedottaa YHYRES-kehittämisyhdistyksen alueella tapahtuvista aktivointitoimenpiteistä sekä tarjoaa tietoa uuden ohjelmakauden mukanaan tuomasta toiminnasta seudulla. Tiedottaminen ei ole itsetarkoitus, vaan se toimii strategian täytäntöönpanon ja mahdollisimman hyvän toteutumisen välineenä. Tiedottamisen ja viestinnän perustana on yhdistyksen viestintästrategia (*Liite 4*).

Paikallisen kehittämisstrategian ja –ohjelman tiedotus alueen toimijoille vaatii monipuolisia tiedotustoimia. Yhdistyksen kotisivut, sosiaalisen median kanavat, tiedotteet, tietopaketit, paikallislehtiä hyödyntäminen sekä näkyminen paikallisissa tapahtumissa ovat pääasialliset tiedotuksen keinot. Edes sähköisen tiedonvälityksen aikana ei pidä unohtaa vanhaa kunnon puskaradiota eli asiakkaiden muille kertomia

kokemuksia. Siksi YHYRES ry:n oman brändin vaaliminen ja sen yhteensovittaminen valtakunnallisen Leader-brändin kanssa vaatii huolellisuutta ja tarkkaavaisuutta.

Leader-ryhmän sisäisessä viestinnässä painottuu erityisesti hallitukselle suunnattu ajantasainen tieto. Hyvien käytäntöjen ja uusien toimintamallien omaksuminen vaatii vuorovaikutteista viestintää.

6. STRATEGIAN HALLINNON JA SEURANNAN JÄRJESTÄMINEN

Maaseutustrategian osalta strategiaa hallinnoi YHYRES-kehittämisyhdistys ry viranomaisten ohjeistuksen mukaan. Päällekkäisen työn vähentämiseksi ja päätöksenteon nopeuttamiseksi sovitaan Pohjanmaan ELY-keskuksen kanssa työnjako hakemusten käsittelystä ja tuettavien toimenpiteiden painotuksista. Joustavuuden ja muutosvalmiuden varmistaa jatkuva keskusteluyhteys ja säännölliset tapaamiset ELY-keskuksen kanssa.

Yhdistyksen hallitus päättää ja vahvistaa hankkeiden valintakriteerit (*Liite 5*), joiden perusteella rahoitettavat hankkeet valitaan. Avoin ja syrjimätön valintamenettely toteutuu noudattamalla avointa hakua, yleisesti tiedossa olevia valintakriteereitä sekä esteellisyysäädöksiä. YHYRES-kehittämisyhdistyksen hyvä käytäntö on ollut hankkeiden ja yritystukiin esikäsittely hanketyöryhmässä, joka ei tee päätöstä, vaan joko puoltaa tai ei puolla hallituksen käsittelyyn tulevia hakemuksia. Hallituksen päätökset dokumentoidaan asianmukaisesti.

Strategian hallinnon ja seurannan YHYRES-kehittämisyhdistys hoitaa toimintarahalla, jota voi hakea maksimissaan 25 % ohjelman hanke- ja yritystukiin suunnatusta rahoituksesta. Käytännössä se pysyy samana 20 %:na julkisesta rahasta kuin menneellä ohjelmakaudella. Suureneva myöntökiintiö helpottaa menneellä kaudella ahdistanutta toimintarahan pienuutta. Silti myös jatkossa henkilöstön on työskenneltävä usealle hankkeelle, jotta yhdistys voi pitää yllä riittävät henkilöresurssit niin hakemusten käsittelyyn, aktivointiin, tiedottamiseen, kansainväliseen yhteistyöhön kuin hallintoonkin. Strategian rahoitussuunnitelmassa on esitetty arvio toimintarahan jaosta aktivointi- ja toimintaosuuksiin.

Paikallislähtöinen kehittäminen Vaasan kaupunkialueilla toteutetaan yhteistyössä YHYRES-kehittämisyhdistys ry:n ja Aktion Österbotten r.f.:n kesken siten, että pääosin YHYRES-kehittämisyhdistys tarjoaa kehittämispalveluja suomeksi ja Aktion Österbotten ruotsin kielellä. Tämä tarkoittaa YHYRES-kehittämisyhdistys ry:n alueen asukasmäärän lisääntymistä noin 45 000 ihmisellä.

Kaupungin paikallislähtöisten hankkeiden käsittelyä varten muodostetaan oma hallitus tai muu organisaatio joka tekee päätökset YHYRES-kehittämisyhdistyksen tai Aktion Österbottenin henkilökunnan valmistelemista hakemuksista. Millainen malli viranomaisten taholta kaupunkien paikallisen kehittämisen toteuttamiseksi ohjeistetaan, on YHYRES ry valmis omalla hankehallinnon osaamisellaan toteuttamaan tuota toimintaa.

Strategian seuranta tapahtuu virallisten indikaattoreiden mukaan, lisäksi otetaan käyttöön mahdollisesti Leader-ryhmien omia, hyviä seurantatyökaluja. Itsearviointitoimenpiteiden avulla kauden aikana seurataan, kuinka hyvin toimintaryhmä on onnistunut saavuttamaan asetetut tavoitteet.

7. STRATEGIAN RAHOITUSSUUNNITELMA

7.1. EU:n rahastot, kansallinen julkinen rahoitus ja yksityinen rahoitus

Maaseudun kehittäminen YHYRES-kehittämisyhdistys ry:n toiminta-alueella tapahtuu pääosin EU:n maaseuturahaston rahoituksella. Mikäli monirahastoisuus toteutuu myös aluekehitysrahastoa (EAKR) ja sosiaalirahastoa (ESR) hyödynnetään niin maaseudulla kuin Vaasan paikallislähtöisessä kehittämisessäkin.

YHYRES-kehittämisyhdistys ry:n alueella maaseutuohjelman rahoitustarve vuosille 2014 - 2020 on 6,9 miljoonaa euroa, josta julkista rahoitusosuutta 4,5 ja yksityistä 2,4 miljoonaa euroa. Rahoitustarve on määritelty kuluvan ohjelmakauden rahoitettujen hankkeiden ja yritystukien kysynnän sekä yhdistykselle esitettyjen hanke- ja yritysideoiden perusteella. Tämä tieto on suhteutettu strategian painopistealueisiin ja sen eri osien vaatimaan panostukseen.

Haettava rahoitus maaseudun yritys- ja kehittämishankkeisiin maaseuturahastosta:

EU 42 %	Valtio 38%	Kunta 20%	Julkinen rahoitus yht.	Yksityinen rahoitus 35%	Kokonaisrahoitus (sis.toimintarahaa)
1 512 000	1 368 000	720 000	3 600 000	2 423 000	6 923 000

Toimintarahaa jako ja määrä:

	EU 42 %	Valtio 38 %	Kunta 20 %	Julkinen rahoitus yht.	Julkinen rahoitus %
Toimintakustannukset	113 400	10 2600	54 000	270 000	7,5
Aktivointi	264 600	239 400	126 000	630 000	17,5
Toimintaraha yht.	378 000	342 000	180 000	900 000	25

Rahoituksen kohdistuminen strategian painopisteisiin ja toimintarahaan, prosenttijakauma:

Julkinen raha

- Maaseutupääomaa juurista 35 %
- Energinen yrittäjyys 30 %
- Yhteisvoimin muutoksiin 10 %
- Leader 25 %

7.2. Kuntarahoitus

Maaseutuohjelmassa kuntien rahoitusosuus strategian toteuttamisen julkisesta rahoituksesta pysyy ennallaan 20 %:ssa. Alustava vuotuinen kuntarahoitustarve on 7,35 euroa / asukas / vuosi maaseutuohjelman osalta.

Vaasan kaupunginhallitus sitoutui maaseuturahaston rahoitusosuuteen 28.1.2013. Isokyrö ja Laihia tekevät rahoitukseen sitoutumispäätökset kesäkuussa 2014. Muiden rahastojen kuntarahaan tarpeesta neuvotellaan tapauskohtaisesti.